SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:507

av Edmir Mehmeti m.fl. (M)

Stoppa spårspringet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för regionala kollektivtrafikmyndigheter och järnvägsföretag att använda framåtriktade kameror på persontåg i syfte att förebygga spårspring och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Spårspring utgör ett allvarligt problem för den svenska järnvägstrafiken. När obehöriga personer beträder spårområdet riskerar de inte bara sina liv, utan orsakar också omfattande störningar för resenärer och samhälle. Inställda och försenade tåg innebär förlorad tid, ökade kostnader och försämrad tillförlitlighet i kollektivtrafiken.

Problemet är särskilt påtagligt i Skåne, där järnvägen har en central betydelse för människors möjligheter att pendla till arbete och utbildning. För att komma till rätta med spårspring behövs både förebyggande insatser och bättre möjligheter att upptäcka och hantera risker.

Den tekniska utvecklingen erbjuder nya verktyg i detta arbete. Genom framåtriktade kameror på persontåg kan obehöriga personer i spårområdet upptäckas och dokumenteras. Kameror kan även bidra till att identifiera återkommande problemområden och ge bättre underlag för förebyggande åtgärder. På sikt kan tekniken kompletteras med AI-baserad bildanalys för en mer effektiv hantering av informationen.

I våra grannländer pågår redan försök med liknande teknik. I Danmark har DSB infört en försöksverksamhet med AI-baserad kameraövervakning som identifierar personer i spårområdet och automatiskt varnar lokförare på annalkande tåg. Även i Tyskland har Deutsche Bahn tillsammans med den federala polisen prövat AI-baserad videoanalys för att upptäcka obehöriga personer i spårområden.

Också i Sverige finns lovande exempel på teknikutvecklingen. Alstom har tillsammans med svenska Flox Intelligence genomfört försök med AI-baserade kamerasystem på tåg som identifierar djur längs järnvägen och använder anpassade ljudsignaler för att skrämma bort dem. Tekniken visar hur kameror och AI kan bidra till att förebygga olyckor och minska störningar i järnvägstrafiken.

Samtidigt finns exempel på att regionala kollektivtrafikaktörer har mött hinder när de velat införa sådan teknik. Skånetrafiken har uppgett att man fått avslag på önskemål om att installera framåtriktade kameror på tåg, trots de möjligheter som tekniken erbjuder för att förbättra säkerheten och motverka spårspring.

Det är angeläget att regelverk och administrativa processer inte i onödan försvårar användningen av teknik som kan bidra till ökad säkerhet och färre trafikstörningar. Staten bör skapa goda förutsättningar för regionala kollektivtrafikmyndigheter och järnvägsföretag att själva utveckla och använda ändamålsenliga tekniska lösningar, med beaktande av personlig integritet och säkerhetskrav.

Regeringen bör därför verka för att undanröja omotiverade hinder och förenkla möjligheterna att använda framåtriktade kameror på persontåg i syfte att förebygga och motverka spårspring.

Edmir Mehmeti (M)

Mats Sander (M)

Peter Ollén (M)

Boriana Åberg (M)

Daniel Lyckestam (M)

Tony Rahm (M)

Alexander Svensson (M)

Amanda Thonander (M)

Lars Johnsson (M)